

Svetový deň životného prostredia (World Environment Day) – 5. jún

Piateho júna si každoročne (od roku 1974) pripomínáme *Svetový deň životného prostredia*, vyhlásený *Organizáciou Spojených národov – Programom OSN pre životné prostredie* (ďalej len „OSN“ – „UNEP“). Významný termín je venovaný otázkam ochrany životného prostredia, globálnym problémom spojeným so životným prostredím (znečisťovanie, globálne otepľovanie, udržateľná výroba potravín, ochrana voľne žijúcich živočíchov a i.), spôsobom ich riešenia a v neposlednom rade zvýšení environmentálneho povedomia ľudí.

Predmetný deň bol stanovený ako spomienka na prvú konferenciu OSN o životnom prostredí, ktorá sa konala 5. až 16. júna 1972 v Štokholme (Švédsko) pod heslom „*Je len jedna Zem*“.

Na uvedenej konferencii bola prerokovaná prvá súhrnná správa o stave životného prostredia a schválená Deklarácia o životnom prostredí človeka. V nadväznosti na odporúčania konferencie bol na 27. valnom zhromaždení OSN 15. decembra 1972 schválený Environmentálny program OSN (UNEP) a vyhlásený 5. jún za Svetový deň životného prostredia.

Na zmienenej Štokholmskej konferencii bolo prvýkrát deklarované právo človeka na priaznivé životné prostredie a zároveň bol navrhnutý globálny systém pozorovania Zeme. Zdôraznená bola potreba riešiť problémy životného prostredia na medzinárodnej úrovni (ochrana ozónovej vrstvy Zeme, eliminovanie znečistenia vôd a ovzdušia, podmieňujúce skleníkový efekt a kyslé dažde, jadrová bezpečnosť, zneškodňovanie odpadov a otázky biodiverzity).

UNEP každoročne organizuje podujatia k danému významnému dňu, ktoré podporujú celosvetové povedomie a opatrenia na ochranu životného prostredia. Svetový deň v roku 2020 je zameraný na tému „*Čas pre prírodu*“ s podtémou „*Biodiverzita*“.

Tento deň ponúka globálnu platformu na pozitívne zmeny. Vyzýva jednotlivcov, komunity k zdravšiemu spôsobu života; podniky k ekologickejšiemu modelom fungovania; poľnohospodárov a výrobcov potravín k zavádzaniu udržateľnejších postupov; vlády k ochrane prírody a krajiny; edukátorov, aby nás inšpirovali v ekologickom myslení a činoch.

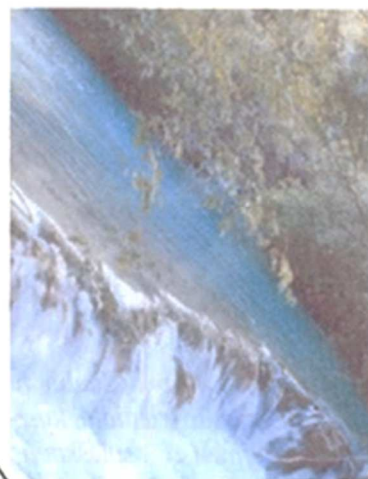
Pripomína sa v mnohých krajinách rozmanitými spôsobmi, napr. prostredníctvom koncertov, sprievodov, výchovno-vzdelávacími environmentálnymi aktivitami, informačno-propagačnými materiálmi, akciami zameranými na zber, separovanie/recykláciu odpadu, úpravu vonkajšieho okolia, zelene a pod. Realizátormi aktivít sú štátne, samosprávne, mimovládne organizácie, súkromné subjekty, komunity, jednotlivci, charity, známe osobnosti atď.

Zdroje:

- SAŽP: Svetový deň životného prostredia. Dostupné na: <https://www.enviroportal.sk/vyznamne-udalosti/117>
- World Environment Day 2020. Dostupné na: <https://www.worldenvironmentday.global/about-world-environment-day>
<https://sdg.iisd.org/events/world-environment-day-2020/>
- Time for nature. Dostupné na: <https://www.un.org/en/observances/environment-day>

Príloha:

Informačný leták pre deti a mládež z edície RÚVZ Košice (Odb. PZaVkJ)

NAUČME

SA ŽIŤ

S ÚCTOU

KU KRAJINE

Ľudia pre svoj život potrebujú **zdravú vodu**. Je vhodným prostredím pre produkciu **zdravých potravín**.

Ak zachováme **čistotu vody**, voda nám poskytne veľa užitočných produktov a **krásne prostredie** ako v minulosti.

Preto by sme mali s vodou **správne hospodáriť**:

- neplytvať vodou;
- nepoužívať v styku s vodou žiadne výrobky z ropy, motorové oleje...;
- nevylierať do výlevky žiadne neznáme chemikálie (riedidlá, kyseliny...);
- nevypúšťať splaškovú vodu z domu do potoka.

Aby bol v krajine **zdravší vzduch**, mal by sa zachovať **dostatok stromov**.

Stromy zachytávajú prašnosť z okolitého prostredia a produkujú peľové zrníčka, na ktorých sa zráža **vzdušná vlhkosť** a vytvárajú mraky, čím udržuujú rovnováhu vodného režimu a vzdušnú **vlhkosť** v krajine.

K zachovaniu zdravšieho vzduchu je potrebné:

- vysádzať stromčeky a prispieť tým k rozšíreniu zelených plôch;
- nepoužívať freóny (spraye);
- menej cestovať autom a uprednostniť verejnú dopravu.

Naši predkovia dokázali žiť v súlade s prostredím, bez jeho poškodzovania a ničenia.

Dnes, v dôsledku priemyslu a priemyselného **ke necitlivým zásahom**

prudkého rozvoja hospodárstva došlo do prírody,

ktoré sa prejavujú **prudkými**

zmenami počasia,

znečistenými vodami,

vymieraním prirodzených druhov rastlín a živočíchov...

Pre zdravie vegetácie majú veľmi dôležitú úlohu **bylinožravé živočíchy**. Pasúce sa zvieratá **podporujú** zdravie vegetácie.

V minulosti mali zvieratá vždy **výživnú pastvu** a ľudia mohli využívať **zdravé živočíšne produkty**.

Aby sme aj dnes mohli konzumovať **zdravé potraviny**, je **potrebné** zvieratám **zabezpečiť**:

- **zdravé, čisté prostredie**;
- **výživnú potravu a slušné zaobchádzanie**.

Zdravé rastlinstvo sústavne **hnojí** pôdu rozkladom každoročne opadaného lístia, odumretých stoniek, kmeňov, konárov a koreňov.

Chrání pôdu pred nárazmi dažďa a vetrom.

K zachovaniu zdravej vegetácie je potrebné:

- **nahradiť umelé hnojivá prirodzenými**;
- **obmedziť používanie ťažkých mechanizmov**;
- **vyčistiť krajinu od odpadkov**.

ZDRAVÁ VODA

ZDRAVÝ VZDUCH

ZDRAVÉ ŽIVOČÍŠTVO

ZDRAVÉ RASTLINSTVO